

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА системного аналізу та моделювання у теплогазопостачанні
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

_____» освітня _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Термодинамічна ефективність теплообмінних процесів

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 192 «Будівництво та цивільна інженерія» _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-наукова програма _____ «Теплогазопостачання, вентиляція та кондиціонування» _____

(назва освітньої програми)

освітній ступінь _____ магістр _____

(назва освітнього ступеня)

форма навчання _____ денна _____

розробник _____ Ткачова Валерія Валеріївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Термодинамічна ефективність теплообмінних процесів» входить до варіативного блоку №2 освітньо-наукової програми «Теплогазопостачання, вентиляція та кондиціонування». Дисципліна присвячена питанням підвищення ефективності роботи теплообмінних процесів теплогенеруючих установок, збільшенню знімання теплоти з поверхні теплообміну і зменшенню питомих витрат теплоти.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5	105	
Аудиторні заняття, у т.ч:	36		36	
лекції	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	6		6	
Самостійна робота, у т.ч:	69		69	
підготовка до аудиторних занять	18		18	
підготовка до контрольних заходів	10		10	
виконання курсового проекту	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	11		11	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: вдосконалення теоретичної і практичної підготовки магістрантів в питаннях дослідження, оптимізації і математичного моделювання теплообміну в теплогенеруючих установках і методів оцінки ефективності прийнятих рішень у напрямі вдосконалення теплогенеруючих установок, оволодіння теоретичними основами підвищення енергоефективності цих процесів.

Завдання дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти магістерського рівня умінь формулювати і вирішувати завдання, що виникають в ході професійної діяльності і вимагають поглиблених знань з інтенсифікації теплообміну в теплогенеруючих установках; вибір необхідних методів дослідження, обробка отриманих результатів, аналіз їх з урахуванням наявних літературних даних; вивчення процесів тепломасопереносу на розвинених поверхнях теплообміну в теплогенеруючих установках.

Пререквізити дисципліни: основою для вивчення курсу «Термодинамічна ефективність теплообмінних процесів» є базові знання з дисциплін «Термодинаміка», «Тепломасообмін», «Теплопостачання», «Газопостачання», «Теплогенеруючі установки».

Постреквізити дисципліни: знання та вміння для вирішення задач удосконалення систем ТГП на основі досліджень та системного підходу, що застосовуватимуться в професійній діяльності; наукова діяльність.

Компетентності.

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності:

Базові знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів в галузі будівництва і архітектури.

Уміння оцінювати техніко-економічні показники проекту з урахуванням впливу організаційно-технологічних факторів.

Уміння ідентифікувати, класифікувати та описувати роботи, пов'язані з проектуванням, монтажем та експлуатацією будівель та споруд шляхом використання аналітичних методів і методів моделювання.

Здатність здійснювати аналіз сучасного стану та напрямків ефективного розвитку будівництва.

Здатність визначити територіальну організацію та оцінювати ресурсний потенціал територій щодо стану та перспектив реалізації та впровадження проектів.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: методології проектування та модернізації об'єктів в відповідно до нормативних вимог чинних стандартів і технічних умов; наукові принципи, використання нових підходів до розрахунку та проектування конструкцій, нетрадиційних та вторинних ресурсів, технологій; сучасні досягнення інноваційних технологій в галузі теплообмінних процесів.

вміти: застосовувати знання для вирішення характерних задач синтезу та аналізу при дослідженнях ефективності теплообмінних процесів, технічних характеристик, технологічних особливостей теплоенергетичних об'єктів і систем; поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань галузі у дослідженні теплофізичних процесів.

Методи навчання: практичний (навчально-продуктивна праця), наочний (ілюстрації, демонстрації), словесний (пояснення, роз'яснення, розповідь, бесіда, лекція, дискусія), робота

з нормативами та науково-технічною літературою (аналіз, пошук інформації), відео-метод (перегляд відео-контенту).

Форми навчання: фронтальна (робота викладача відразу з усіма студентами групи/потоків в єдиному темпі і з загальними завданнями); індивідуальні консультації, в т. ч. електронною поштою.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. (Термодинамічна ефективність теплообмінних процесів)					
Предмет і задачі курсу. Роль теплообміну і теплообмінних апаратів в промисловій теплоенергетиці.	3	2			1
Методи інтенсифікації теплообміну у теплогенеруючих установках.	3	2			1
Інтенсифікація конвективного теплообміну при зміні термічного опору.	3	2			1
Інтенсифікація конвективного теплообміну при зміні швидкості потоку.	3	2			1
Інтенсифікація конвективного теплообміну за рахунок обрешітки і ошиповки поверхні теплообміну. Види ребер. Поздовжні ребра. Радіальні ребра.	9	4	2		3
Інтенсифікація теплообміну при використанні пластинчатих теплообмінників. Види пластинчатих теплообмінників.	12	6	2		4
Інтенсифікація теплообміну при використанні спіральних теплообмінників.	9	4	2		3
Інтенсифікація конвективного теплообміну за рахунок штучної турбулізації потоку.	6	4			2
Інтенсифікація променистого теплообміну.	3	2			1
Інтенсифікація процесів спалювання.	3	2			1
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях.	11				11
Підготовка до контрольних заходів	10				10
Разом за змістовим модулем 1	75	30	6	-	39
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	105	30	6	-	69

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. «Термодинамічна ефективність теплообмінних процесів»	
1	Предмет і задачі курсу. Роль теплообміну і теплообмінних апаратів в промисловій теплоенергетиці. Сучасні напрямки досліджень у інтенсифікації теплообміну.	2
2	Методи інтенсифікації теплообміну у теплогенеруючих установках. Характеристика існуючих методів аналізу енергетичної ефективності енергетичних систем.	2
3	Інтенсифікація конвективного теплообміну при зміні термічного	2

	опору. Механізм та схема процесу. Аналіз рівняння теплопередачі.	
4	Інтенсифікація конвективного теплообміну при зміні швидкості потоку. Механізм та схема процесу. Аналіз рівняння теплопередачі.	2
5,6	Інтенсифікація конвективного теплообміну за рахунок обребрення і ошиповки поверхні теплообміну. Узагальнене диференціальне рівняння теплопровідності. Алгоритм розрахунку. Поздовжні та радіальні ребра.	4
7,8,9	Інтенсифікація теплообміну при використанні пластинчатих теплообмінників. Види пластинчатих теплообмінників. Розбірні, нерозбірні, полу розбірні. Принцип роботи пластинчатих теплообмінників. Переваги і недоліки.	6
10,1 1	Інтенсифікація теплообміну при використанні спіральних теплообмінників. Принцип роботи спіральних теплообмінників. Переваги і недоліки.	4
12,1 3	Інтенсифікація конвективного теплообміну за рахунок штучної турбулізації потоку. Турболізатори.	4
14	Інтенсифікація променистого теплообміну. Випромінювання продуктів згоряння до нагрівається поверхні	2
15	Інтенсифікація процесів спалювання. Фактори інтенсифікації процесів спалювання палива	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. «Термодинамічна ефективність теплообмінних процесів»	
1	Розрахунок обребрених поверхень	2
2	Розрахунок пластинчатих теплообмінників. Визначення коефіцієнта теплопередачі.	2
3	Розрахунок спіральних теплообмінників. Визначення ефективності використання.	2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачено

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	18
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Ідеологія створення високоефективних технологій передачі теплоти Етапи розробки та реалізації високоефективних теплотехнічних рішень. Ефективність використання детандер-генераторних установок Особливості використання альтернативних видів палива для ефективності теплообмінних процесів.	11 3 3 3 2
4	Підготовка до екзамену	30
	Всього	69

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методами контролю з дисципліни «Термодинамічна ефективність теплообмінних процесів» є усний контроль, письмовий контроль, практична перевірка, самоконтроль.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання змістового модуля 1.

Всього 100 балів:

1. Відвідування лекційних занять – 2 бали x15 занять = 30 балів;
2. Відвідування практичних занять 2 бали x3заняття = 6 балів.
3. Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: 3 бали x 4розділи=12 балів:
3 бали ставиться у наступному випадку: наявність опорного конспекту, який відображає усі основні положення теми без помилок;
2 бали ставиться у наступному випадку: наявність опорного конспекту, який відображає основні положення теми з дрібними помилками;
1 бал ставиться у наступному випадку: наявність опорного конспекту, який неповний, не відображає усі основні положення теми, з помилками.
4. Виконання контрольної роботи – 37 балів:
37 балів ставиться за контрольну роботу, яка виконана без помилок;
25-35 бали ставиться за контрольну роботу з дрібними помилками (1 помилка – 2 бали);
20-5 балів ставиться за контрольну роботу, в якій окрім дрібних помилок є значні помилки, що впливають на результати виконаної роботи (1 помилка – 5 балів);
5-1 балів ставиться за контрольну роботу, яка виконана з дрібними та значними помилками, але засвідчує мінімальний рівень теоретичних знань.
5. Захист контрольної роботи (усна відповідь на 3 контрольні запитання): 5балівx3запитання=15 балів.
5 балів ставиться за повну та обґрунтовану відповідь;
4 бали ставиться за відповідь, яка в цілому правильна, але неповна, або відповідь з мінімальними помилками;
3 бали ставиться за неповну відповідь з помилками;
2 бали ставиться за неповну відповідь з значними помилками, або частково невірна;
1 бал ставиться за відповідь, яка частково невірна, але мінімальний рівень теоретичних знань є;
0 балів – відповідь невірна або відсутня.

Підсумкова оцінка складається з суми 1-5 пунктів змістового модулю 1.

Оцінювання екзамену (Екзаменаційна робота - 100 балів.)

Повна відповідь на питання №1 – 25 б..

Повна відповідь на питання №2– 25 б.

Повна відповідь на питання №3– 25 б.

- в цілому правильна, але неповна відповідь, або відповідь з мінімальними помилками - 21...24 балів;

- частково невірна відповідь, але знання основних теоретичних положень курсу - 11...20 балів;

- в цілому невірна відповідь та мінімальний рівень теоретичних знань - 0..10 балів.

Вірне рішення задачі – 25 б.

- вірне рішення, але неоптимальним способом, або розв'язок з мінімальними помилками - 21...24 бали;

- частково невірне рішення, але наявність основних практичних знань - 11...20 балів;

- невірне рішення та мінімальний рівень практичних знань - 0..10 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметичне результатів змістового модулю 1 та екзамену.

Порядок зарахування пропущених занять за темами пропущених занять проводиться опитування під час поточних консультацій.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Методы интенсификации теплообмена: Учеб. пособ. / А. С. Горшенин. – Самара. Самар.гос.техн.ун-т, 2009. – 82 с.:ил.
2. Ройзен Л.И., Дулькин И.Н. Тепловой расчет оребренных поверхностей. – М: «Энергия», 1977.- 256, с.

Допоміжна

1. Драганов Б.Х. Теплотехніка / Драганов Б.Х., Долінський А.А., Міщенко А.В., Письменний Є.М. (за ред. Драганова Б.Х.) Теплотехніка. Підручник. – К: «ІНКОС», 2005. - 504 с.
2. Нащокин В.В. Техническая термодинамика и теплопередача. М. Высшая школа. 1980. – 469 с.
3. Бабич О.С., Беляев М.М. Технічна термодинаміка: Навч. посібн. Дн-вськ, Держ. агр. ун-т, 1995. – 264 с.
4. Закон України про "Про альтернативні джерела енергії" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 24, ст. 155; 2009 р., № 13, ст. 155).
5. Данилов Н. И. Основы энергосбережения / Н. И. Данилов, Я. М. Щелоков. –: Екатеринбург ГОУ ВПО УГТУ-УПИ, 2006. – 564 с.

12. INTERNET - РЕСУРСИ

Адреси сайтів електронних науково-технічних бібліотек:

1. <https://uk.m.wikipedia.org>;
2. <https://library.kpi.ua>;
3. <https://library.tntu.edu.ua>;
4. <https://www.nung.edu.ua>;
5. <http://gntb.gov.ua>.

Розробник _____ (В. В. Ткачова)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (В. О. Петренко)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри системного аналізу та моделювання у теплогазопостачанні
Протокол від « 2 » жовтня 2019 року № 8.